

2020-12-15

Infrastrukturdepartementet

Yttrande över huvudbetänkande Innovation genom information (SOU 2020:55)

Luftfartsverket (LFV) lämnar följande yttrande.

Utifrån sitt uppdrag bedriver LFV flygtrafikledning och relaterade tjänster, nationellt och internationellt. Detta sker *dels* på den öppna marknaden på i huvudsak kommersiella villkor i konkurrens med andra leverantörer av motsvarande tjänster *dels* med ensamrätt och med ersättning via EU:s avgiftssystem. Generellt anser LFV att det kan finnas anledning att inkludera affärsverken i den specifika reglering som föreslås för de statliga bolagen. Detta gäller speciellt i nedan angivna överväganden i utredningens avsnitt 5.6.1. samt 18.2.1.:

Avsnitt 5.6.1. Tillgång till information

Utredningen påpekar att vissa myndigheter har rätt att bedriva konkurrensutsatt verksamhet och ta betalt för informationen, t.ex. SMHI och PRV. Luftfartsverket vill i sammanhanget påpeka att även LFV har motsvarande rättighet att ta betalt för information som tillhandahålls på den konkurrensutsatta marknaden. Enligt LFVs uppfattning omfattas dock sådan information i normalfallet av sekretess enligt 19 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) vilket innebär att den faller utanför information som omfattas av utredningens förslag.

Avsnitt 18.2.1. Utvärdering av lagens finansiella konsekvenser

Utredningen har identifierat att det för de aktörer som i dag finansierar en stor del av sin verksamhet genom avgifter kan regleringen av särskilda värdefulla datamängder medföra betydande finansiella konsekvenser genom minskade intäkter för sådan information. Detta intäktsbortfall ska, enligt förslagen i utredningen, täckas genom en omfördelning av medel mellan myndigheter samt genom ökade anslag för vissa myndigheter.

Dokumentnummer

D-2020-227709

Ärendenummer

Ä-2020-012951

Ert datum

Er beteckning

2020/02346

Handläggare

Rydberg, Charlotte

T

011-19 25 75F

charlotte.rydberg@lfv.se

Sekretess

Offentlig information

LFV

Koncernfunktioner

601 79 Norrköping

011-19 20 00 T, 011-19 25 75 F

lfv@lfv.se

www.lfv.se

Org nr. 202100-0795

LFVs verksamhet finansieras i huvudsak via avgiftssystem och intäkter från affärsverksamhet. Viss specifik verksamhet bedrivs med tilldelade anslag, såsom utveckling av den statliga infrastrukturen samt arbete inom det civila försvaret. LFV vill i sammanhanget framhålla att utredningens förslag kräver en översyn av de finansiella konsekvenserna även för de statliga affärsverken. LFV har i dagsläget inget anslag som skulle täcka de extratillkommande kostnaderna utan detta behöver ske genom ny anslagsfinansiering.

Särskilt om LFVs tillhandahållande av information

Tillhandahållande av flygledningstjänst och flygtrafiktjänster och övriga nätverksfunktioner för flygledningstjänst för allmän flygtrafik regleras bl.a. enligt Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2017/373 av den 1 mars 2017 om gemensamma krav för leverantörer av flygledningstjänst/flygtrafiktjänster och övriga nätverksfunktioner för flygtrafikledningstjänst. ((EU) 2017/373)

LFV är certifierad tjänsteleverantör enligt (EU) 2017/373 och publicerar därför viss flyghinderdata i Aeronautical Information Publication (AIP), en faktasamling med information för luftfarten som innehåller information om förutsättningarna för att kunna flyga till, från eller över Sveriges luftrum och flygplatser i Sverige. Vilken hinderinformation som publiceras i AIP styrs även av ICAO-bestämmelser och föreskrifter som utfärdas av Transportstyrelsen. Även EU-förordningen EU 73/2010 (ADQ-förordningen) innehåller bestämmelser om kvalitetskrav på flygdata. Enligt ADQ-förordningen ska den som lämnar data till AIS säkerställa att datan uppfyller de kvalitetskrav som förordningen fastställer.

(EU) 2017/373 uppställer även särskilda krav för en leverantör som tillhandahåller specifika datatjänster för användning i luftfartyg och uppställer kvalitetskrav för tillhandahållande av sådan information.

Enligt LFVs uppfattning har ovan nämnda reglering företräde framför de förslag till ny lag som föreslås. För att underlätta tillämpningen av det nya regelverket skulle det dock vara till fördel om de tydliggörs att kraven inte omfattar sådan information vars tillhandahållande omfattas av särskild reglering, exempelvis beträffande certifiering eller kvalitetskrav.

LFV vill även framhålla att det finns en problemställning kring fördelning av ansvar för hur tillhandahållen information kan komma att användas av slutanvändaren. Detta var en problemställning som aktualiserades i samband med Haverikommissionens analys av ett allvarligt tillbud där Forsvarsmakten använt flyginformation i zoomningsbart format i luftfartygets navigationssystem och risken

för att data uppfattas som säkrare än vad den är. ”Dagens moderna navigationssystem med t.ex. digitala kartbilder (moving map) i luftfartyg med mycket noggrann positionsangivelse och som integrerar uppgifter från en hinderdatabas kan ge intryck av att problemet med flyghinder är omhändertaget utan att det framgår att hinderdatabasen har väsentliga brister i sitt underlag. När det dessutom är möjligt att zooma i systemet och återge information med hög detaljeringsgrad, är det sannolikt att säkerhetsnivån felaktigt kan uppfattas som hög¹.”

Med hänvisning till Haverikommissionens slutsats innebär det en risk att slutanvändaren av informationen sätter större tilltro till riktigheten i informationen än vad tillhandahållaren av informationen ursprungligen hade avsett att förmedla.

LFV förutsätter att en myndighet som tillhandahåller informationen inte ansvarar för att informationen får ett annat användningsområde än vad som var tänkt samt att det finns möjligheter till ansvarsfriskrivningar för kvalitetsbrister i förhållande till dessa användningsområden.

I övrigt har LFV, utifrån de intressen som affärsverkskoncernen har att beakta, inga synpunkter på promemorians förslag.

Yttrandet är beslutat av generaldirektör Ann Persson Grivas efter föredragning av senior koncernjurist Charlotte Rydberg. I ärendet har även chefsjurist Petra Sernulf deltagit.

Ann Persson Grivas
Generaldirektör

¹ Statens haverikommission, Slutrapport RM 2015:02,
http://www.havkom.se/assets/reports/RM2015_02.pdf